

Informatiebulletin oktober 2013

Op 17 december 2012 ondertekenden MOVARE, GGD Zuid Limburg, Universiteit Maastricht, Stichting Peuterwerk Landgraaf, Stichting Kinderopvang Humanitas, Stichting Kinderopvang KOK, De Tovertuin, Sport en Leisurepark en Park ter Waerden een intentieverklaring. Deze intentieverklaring was gericht op het gezamenlijk verkennen van de mogelijkheden om de landgraafse basisscholen om te vormen tot gezonde basisscholen waarin naast onderwijs, ook sporten en bewegen, gezonde voeding en een uitgebreid aanbod aan sportieve en culturele activiteiten een plek krijgt. De eerste stap in deze ontwikkeling was de verkenningsfase. Deze fase zou afgesloten worden voor de zomervakantie van 2013, maar werd uiteindelijk verlengd tot het einde van dit jaar.

De ondertekening op 17 december 2012 in de rococo bibliotheek van Rolduc.

De verkenningsfase bestond ondermeer uit een uitgebreide informatieronde langs alle Landgraafse basisscholen, en de ouder- en MR geledingen van deze scholen. Daarnaast is er door een projectgroep uitgebreid onderzoek gedaan naar de haalbaarheid van het werken met integrale dagarrangementen.

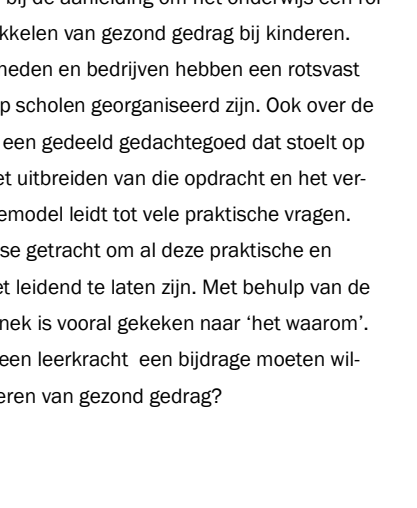
Kijk voor meer informatie ook op het MOVARE intranet!

www.movare.nl

Omdat wij aan de vooravond staan van het daadwerkelijke verzoek aan scholen om hun medewerking te verlenen aan de pilotfase, willen wij u middels dit bulletin bijpraten over de actuele stand van zaken.

Een project, vele namen

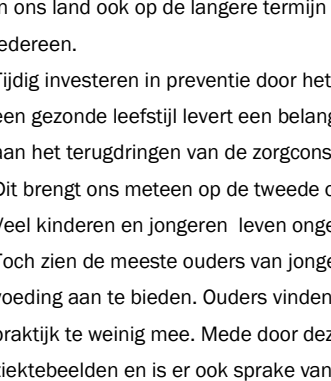
Vanaf de start van de verkenningsfase heeft het project verschillende benamingen gekend. Zo is er gesproken over "GOAL", "Dagscholen", "Integraal dag arrangement", "Healthy schools", "Gezonde school", "MIJNSchool" en "De gezonde basisschool". Er is nog geen passende titel voor het project. Voor alle duidelijkheid spreken we voorlopig over "De gezonde basisschool". In de verkenningsfase hebben we geconstateerd dat er eigenlijk geen sprake is van een project. Een project heeft een duidelijk begin- en eindpunt en het streeft duidelijk omschreven resultaten na. De gezonde basisschool is echter meer een beweging, een filosofie. We starten met een heel andere opzet van het huidige schoolstelsel en dat is een ontwikkeling die, eenmaal ingezet, ook niet teruggedraaid kan worden. Dit alles betekent dat we vanaf de start voortdurend aandacht moeten hebben voor de continuïteit en de verduurzaming.

Draagvlak

Tijdens de verkenningsfase is er veel aandacht besteed aan het verkrijgen van draagvlak. In alle gesprekken met partners en betrokkenen is vooral stil gestaan bij de aanleiding om het onderwijs een rol te laten spelen in het ontwikkelen van gezond gedrag bij kinderen. Leerkrachten, ouders, overheden en bedrijven hebben een rotsvast beeld van de manier waarop scholen georganiseerd zijn. Ook over de taak van de school bestaat een gedeeld gedachtegoed dat stoelt op bijna een eeuw ervaring. Het uitbreiden van die opdracht en het veranderen van het organisatiemodel leidt tot vele praktische vragen. Toch is in de verkenningsfase getracht om al deze praktische en organisatorische vragen niet leidend te laten zijn. Met behulp van de gouden cirkel van Simon Sinek is vooral gekeken naar 'het waarom'. Waarom zou een school of een leerkracht een bijdrage moeten willen leveren aan het bevorderen van gezond gedrag?

"Start with why".

Waarom?????!!!

Het idee om te komen tot de gezonde basisschool is gestoeld op twee belangrijke en zorgwekkende ontwikkelingen.

Zo zien we een drastische toename van de collectieve uitgaven aan de gezondheidzorg. Inmiddels is wel duidelijk dat de kosten voor de zorg niet alleen teruggedrongen kunnen worden door in te grijpen in het systeem zelf. Ook de behoefte aan zorg, de zorgconsumptie, moet verminderen. Alleen dan blijft de zorg in ons land ook op de langere termijn betaalbaar voor iedereen.

Tijdig investeren in preventie door het aanleren van een gezonde leefstijl levert een belangrijke bijdrage aan het terugdringen van de zorgconsumptie. Dit brengt ons meteen op de tweede ontwikkeling..

Veel kinderen en jongeren leven ongezond: ze bewegen te weinig en eten onvoldoende groente en fruit. Vooral de meeste ouders van jonge kinderen geven noodzaak om hun kind meer beweging en gezondere voeding aan te bieden. Ouders vinden al die aandacht voor gezond gewicht wel goed, maar doen er in de praktijk te weinig mee. Mede door deze ongezonde leefstijl ontwikkelen steeds meer kinderen (chronische) ziektebeelden en is er ook sprake van dalende leerprestaties en sociale disbalans.

De taak van leerkrachten is veelomvattend en binnen de kaders van de 'de gezonde basisschool' wordt opnieuw een bijdrage gevraagd van deze professionals. Het is echter een bijdrage die in het hart van hun werk zit: het voorbereiden van kinderen op een gezonde en gelukkige toekomst als volwassenen.

Op de gezonde basisschool willen we aantonen dat kinderen die tijdens hun schooltijd niet alleen goed onderwijs krijgen, maar die opgroeien in een omgeving waarin ook veel aandacht is voor sporten, bewegen en gezonde voeding, een betere fysieke, emotionele en intellectuele groei doormaken. Bovendien creëert het dagritme dat de gezonde basisschool kenmerkt meer rust en kan het stress bij zowel kinderen als ouders wegnemen. Naast deze kind-specifieke voordelen is er ook een maatschappelijk en economisch voordeel op zowel de middellange als de lange termijn.

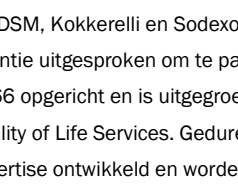
Wetenschappelijk onderzoek

De effecten van de gezonde basisschool zijn te meten via wetenschappelijk onderzoek. Dit onderzoek meet een aantal effecten van het invoeren van de gezonde basisschool:

- Het effect van "dagscholen" met de implementatie van innovatieve voedings-, bewegings- en lifestyle interventies op de ontwikkeling van de leerprestaties.
- Het effect op mentale en fysieke gezondheid, ziekteverzuim, gedrag en welbevinden.
- Het effect van innovatieve schoolmaaltijdprogramma's op voedingsbeleving, consumptiegedrag en nutriëntenvoorziening en de relatie naar leerprestaties en gedrag

Daarnaast zal er onderzoek gedaan worden naar de economische, juridische en ethische aspecten van het invoeren van de gezonde basisscholen.

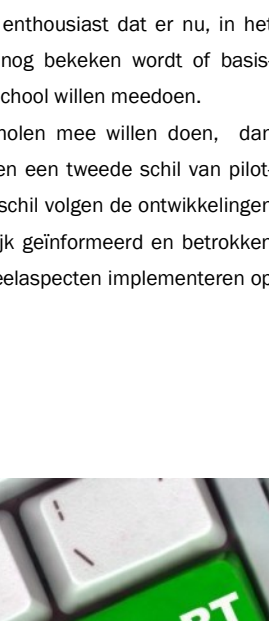
Gedurende de verkenningsfase zijn er vanuit de Academische Werkplaats (samenwerkingsverband tussen Universiteit Maastricht en GGD Zuid Limburg) 3 projectideeën ingediend om wetenschappelijk onderzoek te verrichten naar de effecten van de gezonde basisschool.

1. Effect of day-schools on Physical and mental health (ZonMW)
2. Healthy school of the future; (Effect of physical nutrition on cognition, academic achievement and behaviour. (NWO)
3. Interfacultaire aanvraag (Universiteit Maastricht).
(Inmiddels is de eerste aanvraag gehonoreerd, aanvraag 3 en 4 volgen in 2014)

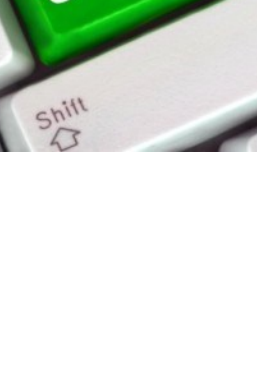
Koten en financiering

Het moge duidelijk zijn dat het ombuigen van het dagritme van een school en het invlechten van gezonde voeding en meer bewegingsmomenten, niet mogelijk is zonder extra kosten.

Bij het uitwerken van verschillende scenario's is gekeken naar de extra kosten die gemaakt moeten worden voor bijvoorbeeld een gezond ontbijt en een gezonde lunch, het aanvullend huren van sportaccommodaties, het vervoer naar de accommodaties toe, de extra personeelskosten voor de tussenschoolse opvang etc. Verder zijn er ook middelen gemoed met het wetenschappelijke onderzoek dat bij het concept hoort.

In het kader van de financiering van de implementatie van het concept zijn onder andere gesprekken gevoerd met bedrijven en organisaties als DSM, Kokkerelli en Sodexo. Met name deze laatste partij heeft de intentie uitgesproken om te participeren in het project. Sodexo werd in 1966 opgericht en is uitgegroeid tot de wereldwijde marktleider in Quality of Life Services. Gedurende meer dan 40 jaar hebben zij hun expertise ontwikkeld en worden ze bij hun dagelijkse dienstverlening in 80 landen gesteund door bijna 420.000 medewerkers. Zij beschikken over voldoende ervaring en capaciteit om als partner te participeren.

Tevens ligt er een uitgebreid projectvoorstel bij de Provincie Limburg waarin subsidie gevraagd wordt om het concept te implementeren in drie of vier pilotscholen gedurende 6 jaar. Indien deze subsidie wordt toegekend kan er met voldoende menskracht in dit gebied gestart worden op 3 of 4 pilotscholen.

Pilotscholen

Nu alle presentaties op de Landgraafse basisscholen achter de rug zijn en op veel plekken gesprekken is aantal enthousiaste knelpunten hopen we natuurlijk op een aantal enthousiaste teams die willen meedenken om het concept verder vorm te geven. OBS de Carrousel heeft zich inmiddels al aangemeld als pilotschool.

Ook de gemeente Brunssum heeft zich onlangs laten informeren over het project en was dermate enthousiast dat er nu, in het staartje van de verkenningsfase nog bekeken wordt of basisscholen in Brunssum ook als pilotscholen willen meedoen. Indien er meer dan drie basisscholen mee willen doen, dan gaan we werken met een eerste en een tweede schil van pilotscholen. De scholen in de tweede schil volgen de ontwikkelingen op de voet, worden zoveel mogelijk geïnformeerd en betrokken en kunnen waar mogelijk ook al deelaspecten implementeren op school.

Projectleiding

Uit de informatie die totnogtoe verstrekt is, werd al meerdere keren duidelijk dat de deelnemers aan de pilot een omvangrijke klus is die vele lansen biedt voor een school om zichzelf toe te rusten voor de toekomst. De verandering vraagt durf, tijd en inspanning. Om het proces succesvol te laten verlopen, is zowel op schoolniveau als op projectniveau regie noodzakelijk. Om deze reden voorziet het project in 2 fte projectleiding. Op iedere deelnemende school kan een leerkracht of directielid voor een halve baan vrijgemaakt worden voor het project. Deze middelen zijn gedurende de projectperiode gegarandeerd. Ook op bestuursniveau is er nog een halve fte projectleiding beschikbaar. Deze wordt aangevuld met projectleiding vanuit de GGD. De pilotscholen hoeven de ontwikkeling dus niet volledig op eigen kracht te doorlopen, maar krijgen waar dit maar mogelijk is ondersteuning.

De start: 2014

31 december 2013 loopt de verkenningsfase definitief ten einde. Dat betekent dat er, bij goedkeuring van de subsidieaanvraag bij Provincie Limburg vanaf januari 2014 in drie pilotscholen gestart wordt met de voorbereidingen voor implementatie en onderzoek. Schooljaar 2014/2015 zal de eerste concreetere plaatsvinden. Voor 1 november aanstaande zal de concrete vraag aan de Landgraafse schoolteams gesteld worden om deel te nemen aan de pilot.

